

RICHARD VAN KLOOSTER

Dat een PORTRET moet lijken, is voor Richard van Klooster niet voldoende. Voor hem is een portret pas geslaagd als hij het KARAKTER weet te vangen.

TEKST ELLEN LEUSER
FOTOGRAFIE JAN LUIJK

Sarah Westerveld,
olieverf op linnen, 2017,
80 x 100 cm

RECHTERPAGINA:
Richard van Klooster met
op de achtergrond het portret
van Joop van den Ende

Als kind kreeg je les van frater Beatus Nijs in Hilversum, zijn atelier was een begrip in het Gooi.

‘Klopt. Daar heb ik vooral veel geleerd over vormen en het technische aspect van tekenen. Het was een klassieke tekenopleiding. Toen ik later naar de academie ging, werd er nogal besmuikt gedaan over realistische portretkunst. Het was de tijd van strak en conceptueel. Gelukkig is er nu weer waardering voor het aloude ambacht. Ik ben een klassiek, ambachtelijke kunstenaar en heb me gespecialiseerd in de portretkunst.’

Wat vind je zo intrigerend aan portretten?

Zonder aarzelen: ‘Mensen. Ik heb mensen altijd heel interessant gevonden, hoe ze kijken, hoe ze bewegen. Ik houd van levensverhalen, van geschiedenis. Ik heb altijd een verwantschap gevoeld met mensen met levenservaring. Nu ik zelf ouder ben, met meer ervaring, ben ik anders gaan schilderen. Ik zie nu meer in mensen en dat probeer ik vast te leggen. Vijftien jaar geleden schilderde ik losser. Ik ben fijner gaan schilderen, dichterbij het karakter.’

Wat maakt iets een goed portret?

‘Het moet in ieder geval natuurlijk erg lijken: hoe kijkt iemand, hoe beweegt iemand, wat straalt iemand uit? Maar ik wil ook het karakter erin. Dat is een diepere laag. Vroeger maakte ik een afbeelding, nu focus ik me op het karakter. Gewoon een mooi portret is niet genoeg. Ik werk meestal met een onopvallende achtergrond, omdat ik vind dat het om de geportretteerde moet gaan. Het heeft nooit mijn voorkeur om de omgeving erbij te schilderen. Het leidt de aandacht meestal van het gezicht af. Hetzelfde geldt voor drukke kleding.’

En hoe kun je een karakter vangen?

‘Door heel goed en indringend naar iemand te kijken en details net iets te versterken of juist weg te laten. Ik let erg op ogen, op kleuren. Het gaat om minieme details.’

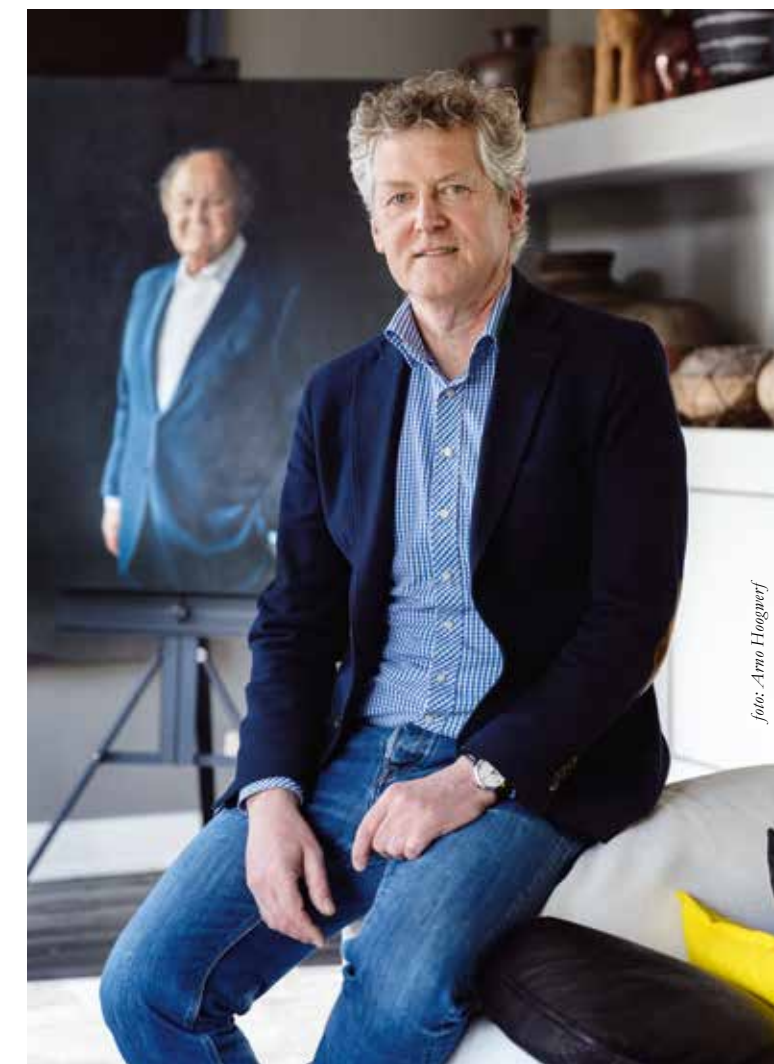

foto: Arno Hoogwerf

Je bent dus altijd op zoek naar die diepere laag. Wat voegt dat toe?

‘Dat het een écht portret is, dat iemand zich er ook daadwerkelijk in herkent. Het is voor mij een groot compliment als mensen zeggen: ik ben het echt. Ik heb bijvoorbeeld een schilderij van Jan Peter Balkenende gemaakt. Hij is vaker geportretteerd. Maar in mijn portret zag hij zich zoals hij voor zijn gevoel écht was. Hij is er nog steeds heel blij mee en draagt dat ook uit. Net als Gerdi Verbeet. Zij lijken beiden wel ambassadeurs van mijn werk geworden.’

Moet iemand vaak poseren?

‘Bij het eerste kennismakingsgesprek maak ik een fotoserie. Aan de hand van die foto's zet ik het portret op. Daarna moet de geportretteerde komen poseren, want ik wil niet alleen van een foto werken. Dan krijg je nooit wat erin zou moeten zitten. Die eerste keer het doek in wording zien, is altijd een spannend moment. Soms is het confronterend, omdat een schilderij zo anders is dan een foto.’

Het lijkt me niet eenvoudig om iemand in een kennismakingsgesprek te doorgronden. 'Dat kan best lastig zijn. Ik heb er geen truc voor, behalve dat ik snel het ijs kan breken. Je moet gewoon heel goed kijken, dat is een kwaliteit die je kunt ontwikkelen. Het gaat soms om details, om fracties van millimeters.'

In opdracht van de gemeente Rotterdam heb je een portret geschilderd van Willem-Alexander. Heeft hij ook voor je geposeerd? 'Helaas niet. Het portret moest aan strikte voorwaarden voldoen en aansluiten op de reeks van zijn voorgangers in de Collegezaal. Van de Rijksvoorlichtingsdienst had ik foto's gekregen, maar je herkende hem bijna niet. Daar kon ik dus niets mee. Er is toen een afspraak gemaakt dat ik bij een evenement waar hij ook was, van dichtbij mocht kijken en ook foto's maken. Willem-Alexander was toen nog maar net koning, en niet de man zoals we hem nu na ruim vijf jaar kennen. Ik zou hem over een poosje graag nog een keer willen schilderen.'

LINKS:
ZKH koning Willem-Alexander, olieverf op linnen, 2014, 123 x 173 cm

RECHTS:
Prof. dr. Jan-Peter Balkenende, olieverf op linnen, 2013, 80 x 100 cm

Zijn er kunstenaars door wie je wordt geïnspireerd? 'Als ik in een museum ben, kijk ik altijd eerst naar de portretten. Alsof ik daar automatisch naartoe word getrokken. Ik vind Jan Veth een fantastisch portrettist. Een oudere huid is bij hem ook echt een oudere huid, heel knap. Maar ik heb ook veel bewondering voor iemand als Lucian Freud. Hij werkte in een totaal andere techniek, maar juist dat rauwe, dat pasteuze vind ik prachtig.'

Je bent een klassiek, ambachtelijk portrettist. Ook je lijsten zijn ambachtelijk. 'Ja, samen met de klant maak ik een keuze voor de lijst. Ik werk daarbij graag samen met atelier De Roo uit Haarlem. Zij werken niet met standaardprofielen, maar bouwen een traditionele, ambachtelijke lijst aan de hand van – vaak antieke – voorbeelden. Juist dit handmatige maakt de lijsten zo mooi, ze hebben een veel zachtere uitstraling dan kant-en-klaarlijsten.'

Richard van Klooster (1960) volgde van zijn 11e jaar tekenlessen. Na enige tijd aan de Academie van Beelden Kunsten in Rotterdam heeft hij zich als autodidact gespecialiseerd in portret, olieverf op linnen. Hij werkt in opdracht en had het voorrecht tal van prominente Nederlanders te vereeuwigen. richardvanklooster.nl

Joop van den Ende, olieverf op linnen, 2015, 115 x 85 cm

Gerdi Verbeet, olieverf op linnen, 2014, 100x70 cm

Je hebt geen samenwerking met een galerie, toch? 'Ja, dat klopt, maar ik ga nu in eigen beheer een galerie beginnen. Het is allemaal nog in een pril stadium, een naam heb ik ook nog niet, maar ik ga er naast mijn eigen schilderijen werk tonen van andere kunstenaars, ook van fotografen.'

Maak je ook zelfportretten? Lacht: 'Dat heb ik jaren geleden weleens gedaan. Maar je karakter doorgronden voor een zelfportret is ook voor mij confronterend. Je ziet jezelf kennelijk toch anders. Dus het lijkt wel, maar die diepere laag waarnaar ik bij anderen op zoek ben, ontbreekt. Ik moet maar eens een nieuwe poging wagen.'